

πληγή

πληγή, η, ουσ. [<αρχ. πληγή], η πληγή. **1.** ψυχικό τραύμα, ψυχικός πόνος: «τον παράτησε και του άφησε μεγάλη πληγή». (Λαϊκό τραγούδι: *τέτοια **πληγή** που έχω 'γω είναι μεγάλο ντέρτι. Γιατρός είναι ο θάνατος τον καρτερώ να έρθει*). **2.** μεγάλο κακό, μεγάλη ατυχία, δυστυχία, συμφορά: «τι πληγή πάλι κι αυτή που μας βρήκε!». (Λαϊκό τραγούδι: *ο διάβολος την έβαλε κι η σκούφια του Μιχάλη, προτού να κλείσει μια **πληγή**, να μου ανοίξει άλλη*). (Ακολουθούν 17 φρ.)·

- ανοίγω παλιές πληγές, βλ. συνηθέστ. *ξύνω παλιές πληγές*·

- ανοίγω πληγή, δημιουργώ κάποιο σοβαρό πρόβλημα, κάποια συμφορά: «μπλέχτηκα με δουλειά που δεν την ήξερα και, στα καλά καθούμενα, άνοιξα πληγή». (Λαϊκό τραγούδι: *βουρκώστε σύννεφα, χτυπάτε πένθιμα καμπάνες, πάλι θ' **ανοίξουνε πληγές**, πάλι θα κλάσουν μάνες*)·

- ανοιχτή πληγή, κατάσταση που διαιωνίζει κάποιο σοβαρό πρόβλημα, κάποια δυστυχία, κάποια συμφορά: «έχει ακόμα ανοιχτές πληγές απ' την τελευταία χρεοκοπία του κι αγωνίζεται ο άνθρωπος να τις επουλώσει || χώρισε πρόσφατα κι έχει ανοιχτή πληγή ο φουκαράς»·

- βάζω το δάχτυλό μου στην πληγή, βλ. λ. [δάχτυλο](#)·

- γλείφω τις πληγές μου, **α.** προσπαθώ να επουλώσω τα ψυχικά μου τραύματα, προσπαθώ να ανακάμψω ψυχολογικά, προσπαθώ να απαλύνω, να ανακουφίσω τον ψυχικό μου πόνο: «ακόμα γλείφω τις πληγές μου απ' το θάνατο του πατέρα μου». **β.** προσπαθώ να περιορίσω όσο γίνεται τις συνέπειες από μια καταστροφή που μου έτυχε: «πριν από πέντε χρόνια χρεοκόπησα κι ακόμα γλείφω τις πληγές μου»·

- έκλεισε η πληγή μου, **α.** θεραπεύτηκε: «ακολούθησα πιστά την αγωγή που μου 'δωσε ο γιατρός μου, και σε λίγο καιρό έκλεισε η πληγή μου». **β.** το πρόβλημα ή συμφορά που είχε προκύψει ξεπεράστηκε, διευθετήθηκε: «τώρα που έκλεισε η πληγή μου απ' τη χρεοκοπία, είμαι έτοιμος για καινούριο ξεκίνημα || μια κι έκλεισε η πληγή μου απ' τον πρόσφατο χωρισμό μου, θα προσπαθήσω να κάνω μια νέα αρχή». (Λαϊκό τραγούδι: ***η πληγή μου δεν κλείνει** όσο ακούω για κείνη, τα πικρά δάκρυά μου τρέχουν μέσ' στην καρδιά μου*)·

- έχει πληγή στην καρδιά, βλ. φρ. *έχει πληγή στα στήθια*·

- έχει πληγή στα στήθια, βασανίζεται από ερωτικό καημό, από ερωτικό πάθος: «απ' τη μέρα που τη γνώρισε, έχει πληγή στα στήθια για πάρτη της»·

- η γυναίκα, όταν παντρευτεί, και το μουλάρι, όταν σαμαρωθεί, δείχνουν τις πληγές τους, η γυναίκα δείχνει τα ελαττώματά της μετά από το γάμο όπως και το ζώο, όταν το ζέψεις για δουλειά: «μη χαίρεσαι για το χαρακτήρα της γκόμενάς σου, γιατί η γυναίκα, όταν παντρευτεί, και το μουλάρι, όταν σαμαρωθεί, δείχνουν τις πληγές τους»·

- κακιά πληγή, οτιδήποτε μας προξενεί μεγάλη στενοχώρια ή οτιδήποτε μας είναι πολύ ενοχλητικό: «έχει γίνει κακιά πληγή για την οικογένειά του με τα καθημερινά του μεθύσια || μου 'χει γίνει κακιά πληγή με το να έρχεται κάθε λίγο και λιγάκι και να μου ζητάει δανεικά». (Λαϊκό τραγούδι: *εσύ 'σαι μια **κακιά πληγή** που φθείρει τη ζωή μου, εσύ 'σαι η λαχτάρα μου και η καταστροφή μου*)· βλ. και φρ. *κρυφή πληγή*·

- κλείνω τις πληγές μου, ανακουφίζω, καταπραύνω οτιδήποτε οδυνηρό ή τραυματικό πέρασα, ιδίως σχετικά με τα αισθηματικά μου, τα ερωτικά μου: «υπέφερα πολύ μετά το χωρισμό μου, αλλά αποφάσισα να κλείσω τις πληγές μου». (Λαϊκό τραγούδι: *εγώ τον πόνο τον τραγούδησα, δεν τον φοβήθηκα ποτέ μου, φύγε και εσύ κι αν σ' αγάπησα, ξέρω να **κλείνω τις πληγές μου***)·

- κρυφή πληγή, **α.** άνθρωπος επικίνδυνος, ύπουλος, δόλιος, που ξεγελάει με την εμφάνιση ή με τη συμπεριφορά του, γιατί εμπνέει εμπιστοσύνη: «μην τον βλέπεις έτσι ευγενικό και γλυκομίλητο, είναι κρυφή πληγή και δεν ξέρεις πότε θα σου τη φέρει». **β.** λέγεται επιτιμητικά ή και θαυμαστικά για άτομο στο οποίο ανακαλύπτουμε

ξαφνικά ελαττώματα ή προτερήματα που μας ήταν προηγουμένως άγνωστα: «απ' τη στιγμή που προσπάθησε να με παρασύρει κι εμένα στα ναρκωτικά, τότε μόνο κατάλαβα τι κρυφή πληγή που ήταν! || σου είναι μια κρυφή πληγή αυτός, αφού, για να φανταστείς, χωρίς καμιά βοήθεια μπόρεσε και τέλειωσε μόνος του μια δουλειά που χρειάζονταν δέκα άτομα για να τελειώσουν!». **γ.** οτιδήποτε οδυνηρό ή τραυματικό περάσαμε και το κρατάμε κρυφό: «κάποια κρυφή πληγή θα πρέπει να έχει αυτός ο άνθρωπος, για να είναι πάντα στενοχωρημένος». (Τραγούδι: της γενιάς μου η πλήξη η **κρυφή πληγή**, θεέ μου, ας ανοίξει κι ας αιμορραγεί, ώσπου να πλυθεί).

- μου άνοιξε μεγάλη πληγή, μου δημιούργησε πολύ σοβαρό πρόβλημα: «μου άνοιξε μεγάλη πληγή ο βλάκας, γιατί του ξέφυγε μπροστά στη γυναίκα μου πως έχω γκόμενα»·

- ξύνω παλιές πληγές, θυμίζω, επανέρχομαι σε παλιές έριδες, σε ξεχασμένες άσχημες καταστάσεις, ιδίως επανέρχομαι σε προηγούμενες αισθηματικές καταστάσεις, που δε μου έχουν αφήσει καλές αναμνήσεις: «κάθε φορά που τη βλέπει με κάποιον άλλον, κάθεται και ξύνει παλιές πληγές»·

- οι (δέκα) πληγές του Φαραώ, μεγάλα δεινά, μεγάλα κακά, μεγάλες συμφορές: «έπεσαν στο σπίτι του οι δέκα πληγές του Φαραώ και δεν ξέρει πώς να τα βολέψει ο άνθρωπος». Αναφορά στην Παλαιά Διαθήκη·

- ρίχνω αλάτι σε παλιές πληγές, βλ. φρ. ξύνω παλιές πληγές. (Λαϊκό τραγούδι: γρατζούνισέ μου **την πληγή και ρίξε μέσα αλάτι** κι αν θα γιομίσει αίμα η γη να μη δακρύσει μάτι)·

- σκαλίζω παλιές πληγές, βλ. συνηθέστ. ξύνω παλιές πληγές.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας